

Mustikka (*Vaccinium myrtillus*)

Tuntomerkit

- o pystykasvuinen varpu, korkeus 10-40 cm
- o kasvi on puhtaanvihreä, myös sen särmäiset varret
- o lehdet, 8-25 mm, soikeita, suippoja ja sahalaitaisia
- o lehden kärki on suhteellisen terävä ja kasvi pudottaa lehtensä talveksi
- o kukkii alkukesästä
- o pallomaiset, vihertävänkellertävät-punertavat kukat ovat yksittäin lehtihangoissa
- o kiiltävät marjat ovat kooltaan n. 6-8 mm ja ne kypsyvät elokuun puolivälissä
- o vahapeitteisiä, sinisiä tai mustia ja sisältä ne ovat yleensä tummansiniset

Mustikanversoja, kuva Eija Vuorela

Näköislajit

- o juolukka (*Vaccinium uliginosum*)

Levinneisyys ja kasvupaikat

- o yleisenä koko Suomessa, lehtomaiset-kuivat kankaat, korvet sekä tunturikankaat

Keruualueen valinta

- o hyviä keräyspaikkoja löytyy mm. koivua ja kuusta kasvavista tiheähköistä metsiköistä
- o kasvuston tulee olla mahdollisimman puhdasta mustikkaa, tiheä ja yhtenäinen
- o vieraiden kasvien osuus mahdollisimman vähäinen
- o ei suopursua (poistettava etukäteen)
- o paikan valintaan vaikuttavat matkojen pituus, alueelta saatavan verson määrä ja niiden puhdistamisen tarve paimijoiden määrä

Kerättävä kasvinosa ja keruuajankohta

- o heinä-elokuussa leikataan kuluvan vuoden nuoret versot, jotka eivät ole vielä puutuneet
- o keruu voidaan aloittaa, kun lehdet ovat täysin kehittyneet ja lopettaa, kun lehdistä alkaa olla punaista värivirhettä
- o kuluvan vuoden kasvun tulee olla > 10 cm
- o uuden verson tunnistaa vaaleamman vihreästä väristä

Tarvittavat koneet, laitteet ja tarvikkeet

- o pensasleikkuri + mustikanverson leikkuupää
- o mönkijä ja peräkärri / pienissä määrissä kantolaitteet
- o riittävästi bensiiniä raivaussahaan (varakanisterit), kuulosuojaimet (raivaussahan kanssa)
- o marjalaatikot, saavi
- o tärkeää leikkaamisessa on verson oikea leikkauskorkeus

Tarvittavat henkilöt

- o esim. 3-4 hengen työryhmä (yksi käyttää raivaussahaa ja muut hoitavat esim. tarvittavat laatikot leikkaajalle sekä leikatun raaka-aineen puhdistamisen ja säkittämisen)
- o yksin suoritettava keräys ei anna taloudellisesti kannattavaa tulosta

Mustikanverson koneellista leikkausta, kuva Eija Vuorela

Mustikanverson koneellinen leikkaus

- o alue tarkistetaan etukäteen ja arvioidaan vieraiden kasvin osuus sekä suopursut
- o suopursut poistetaan kasvustosta
- o alue leikataan järjestelmällisesti ja keruupussi tyhjenetään sen täytyessä joko laatikoihin tai elintarvikemuovin päälle, jossa se puhdistetaan
- o tärkeää leikkaamisessa on verson oikea leikkauskorkeus
- o leikkuu suoritetaan siten, että vanhaa versoa tulee mukaan mahdollisimman vähän

Kasvustojen uusiutuvuus keruu jälkeen

- o mustikkakasvutolle on jätettävä keräyksiä väliin kaksi lepovuotta
- o Metla tutkii mustikan uusiutuvuutta

Mustikan versojen laatuvaatimukset

Versojen tulee olla

- o tuoreita, terveitä, puhtaita ja hyvin kehittyneitä
- o kuluvan kesän uusi kasvu, n. 10-15 cm
- o tyypillisen värisiä ja tuoksuisia

Ei sallita

- o vanhaa kasvua eli puutunutta versoa
- o hyönteisten ja kasvitautien vioittamia versoja
- o myrkyllisiä kasveja tai kasvinosia (suopursua)

Huomioitavaa

- o kerättyjen mustikanversojen joukossa ei saa olla yhtään suopursua
- o keruun alueen valinta on yksi tärkeimmistä kannattavuuteen vaikuttavista asioista